

Žalobkyně zažalovala pohledávku 1200 Kč proti budapeštskému obchodníku, jenž dlel jako lázeňský host v Karlových Varech, u okresního soudu v Karlových Varech, opřevši místní nepříslušnost o § 99 j. n., ježto při předchozím prozatímním opatření bylo žalovanému zabaveno šatstvo a peněžní hotovost v obvodu dovolacího soudu. Soud první stolice vyhověl námitce místní nepříslušnosti a žalobu odmítl, maje za to, že žalované hotovosti potřebuje žalovaný na cestu a i šatstvo že slouží k jeho osobní potřebě. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dle § 99 j. n. může podána býti žaloba proti osobám, jež v tuzemsku nemají bydliště, pro nároky majetkové u každého soudu, v jehož obvodu jest jmění těchto osob. Dle § 67 j. n. jest obecné sudiště osob, jež nemají bydliště ani v tuzemsku, ani v cizozemsku, odůvodněno v místě jich přechodného pobytu v tuzemsku, po případě v místě, kde posledně v tuzemsku bydlely nebo se zdržovaly. Ze srovnání §§ 67 a 99 j. n. odvozuje se (Horten, jurisdikční norma str. 307), že jmění, jež tvoří základ příslušnosti dle § 99 j. n., nesmí souviseti s osobou žalovaného (jako hotovost potřebná ku krytí nutných životních potřeb, šatstvo, cestovní potřeby) a že tudíž tyto věci, odejmou-li se žalovanému, nemohou založiti příslušnost soudu dle § 99 j. n. V této všeobecnosti tato výjimka platnost míti nemůže, neboť cestovní potřeby a šatstvo u lidí, navštěvujících světové lázně, jako jsou Karlovy Vary, představují začasť veliké jmění, při nejmenším však nelze je vždy označiti za předměty nezbytné potřeby. Sluší se spíše přikloniti k výkladu přísnějšímu, že pouze potřebné části šatstva, ve které je kdo oblečen, nelze považovati za jmění ve smyslu § 99 j. n., aby nevznikl rozpor s ustanovením § 67 j. n. V tomto případě jedná se o pohledávku 1200 Kč s přísl. a věci, odebrané žalovanému při výkonu prozatímního opatření (hotovost 700 Kč, letní pánský oblek, pár pánských a pár žlutých dámských bot, které žalovaný vyňal při výkonu prozatímního opatření ze svých zavazadel a soudnímu vykonavateli odevzdal), mohou míti přibližně cenu asi 1500 Kč, takže by mohly k uspokojení uvedené pohledávky sloužiti a v tom směru představují v tomto případě jmění žalovaného, kteréž má pro žalobkyni cenu. Uváží-li se dále, že žalovaný odjížděje s manželkou z Karlových Varů mimo hotovosti 700 Kč, měl u sebe, jak zjištěno, ještě jakousi hotovost v rakouské měně, a uváží-li se dále, že částky oděvu, které mu byly odebrány, žalovaný ani jeho manželka na sobě neměli, nýbrž je z cestovního kufru vyňali a tudíž k nezbytným částím oděvu jich počítati nelze, když i bez nich dále cestovali a jich postrádati mohli, není o tom pochybnosti, že tyto věci tvoří pro žalované jmění, kteréž dle § 99 j. n. příslušnost okresního soudu v Karlových Varech zakládá.

Čís. 1755.

1) Zákon ze dne 19. ledna 1922, čís. 29 sb. z. a n. (o zřízení likvidátora pro rozvrh bavlny a bavlněné příze, zakoupené na státem zaručený úvěr) nezrušil kupních smluv, uzavřených před jeho platností

družstvem, a nevyloučil pořadu práva pro spory, zahájené družstvem, by splněny byly nároky z takovýchto smluv.

(Rozh. ze dne 4. července 1922, R I 765/22.)

Nákupní a prodejní družstvo čsl. přádelen bavlny zap. spol. s ruč. obm. v Praze, domáhalo se žalobou podanou dne 31. srpna 1921 zaplacení kupní ceny za 36 kg bavlněné příze, jež přikázalo, žalované firmě t. zv. vnuceným rozdílem ku zpracování a dalšímu zeizení podle nař. vlády ze dne 12. října 1920, čís. 566 sb. z. a n. Žalovaná vznesla po vydání zákona ze dne 19. ledna 1922, čís. 29 sb. z. a n. námitku nepřipustnosti pořadu práva, již soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** Za sporu byl vydán zákon, ze dne 19. ledna 1922, čís. 29 sb. z. a n., jímž byl ministr obchodu zmocněn, aby žalující straně ustanovil vnuceného likvidátora za účelem provedení likvidace bavlny a bavlněné příze (§ 1) a jímž bylo nařízeno (§ 3), že tento likvidátor má zastaviti dosavadní likvidační kroky, žalobkyní podniknuté a že provede volný rozprodej zbývajících zásob. Podle toho zákona stalo se tedy další dobývání vnucených kupních cen z dřívějších rozdílů nepřipustno a bylo by tedy žalobu i z toho důvodu ve smyslu § 879 první věta obč. zák. zamítnouti. Poněvadž však uvedený zákon nařizuje, že vnucený likvidátor provede konečný rozvrh ukládacími platebními příkazy, proti nimž přísluší jako právní prostředek pouze rekurs k ministerstvu obchodu (§ 8), nutno za to míti, že vymáhání kupních cen za bavlněnou přízi, nepocházejících z volného rozprodeje likvidátora, tedy vnucených nepatří již na pořad práva. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. **Důvody:** Podle přednesu žalující strany zakoupila žalovaná od žalujícího družstva v únoru 1921 asi 36 kg bavlněné příze za cenu, stanovenou čsl. kontrolním syndikátem průmyslu bavlnářského pro tak zvaný »nucený rozdíl«, odpírá však nyní převzít zboží a zaplatiti splatnou již trhovou cenu. Žalovaná doznává, že k trhovému smlouvě došlo, tvrdíc jen, že uvolila se převzít přidělenou jí přízi pouze pod tlakem vynuceného rozdíleče, by se uvarovala větší škody. Jde tedy o smlouvu soukromoprávní, k níž vládní nařízení ze dne 12. října 1920, čís. 566 sb. z. a n. zavdalo jen podnět. K názoru prvního soudu, že vydáním zákona ze dne 19. ledna 1922, čís. 29 sb. z. a n. stalo se dobývání vnucených kupních cen z dřívějších »rozdílů« nepřipustným a že vymáhání kupních cen za bavlněnou přízi, pokud nepocházejí z volného prodeje likvidátora, nepatří na dále na pořad práva, nelze přisvědčiti. Z ustanovení §§ 1, 3 a 4 zmíněného zákona vychází, že ustanovení vnuceného likvidátora má za účel provedení likvidací zásob bavlny a z ní vyrobené příze, zakoupené na úvěr, za který vláda vzala na se záruku, a že likvidátor má provésti volný rozprodej zbývajících zásob bavlny a příze za nejlepší docílenou cenu a že po případě provede rozvrh úhrady zbytku, jenž by rozprodejem tím nebyl kryt. Je tedy obor působnosti vnuceného likvidátora v zákoně přesně vymezen. Bylo-li, jak žalobce tvrdí, sporných 36 kg příze straně žalované již v únoru 1921 platně prodáno, nelze toto zboží čítati ku zbývajícím zásobám žalujícího družstva, likvidátor nemůže rušiti smlouvy, již uzavřené, a jinak naložiti se zbožím, pevně již zaprodaným.

Ustanovení § 3, že vnučený likvidátor zastaví dosavadní likvidační kroky, Družstvem podniknuté, a provede volný rozprodej zbývajících zásob bavlny a příze, dlužno bráti v souvislosti, z čehož vychází, že výrazem dosavadní likvidační kroky, Družstvem podniknuté, dlužno rozuměti jen dispoice a obchody se zásobami, Družstvem zamýšlené nebo již připravované, dosud však neuskutečněné, zejména další vnučené rozdělení, nikoli však realizování obchodů, před působností zákona platně a závazně již uzavřených, a vymáhání pohledávek, z obchodů těch vzešlých, a jaký případ dle tvrzení strany žalující v tomto sporu jde. §§ 5 až 9 zákona ustanovují jen, jak provéstí je rozvrh úhrady nekrytého zbytku a jakým způsobem je uloženu úhradu vymáhati, netýkají se však vymáhání pohledávek z trhových smluv, Družstvem již dříve uzavřených.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nárok žalobní opírá se o kupní smlouvu, uzavřenou před platností zákona ze dne 19. ledna 1922, čís. 29 sb. z. a n., tudíž o důvod soukromoprávní. Zákon tento nezrušil ani výslovně ani mlčky kupních smluv, uzavřených před jeho platností žalujícím Družstvem, a nevyločil pořadu práva pro spory, zahájené tímto Družstvem, na splnění nároků, vzniklých z kupních smluv, jím uzavřených. Zákonem tím zmocněn byl ministr obchodu ustanoviti vnučeného likvidátora, jenž zastaví dosavadní likvidační kroky, Družstvem podniknuté, a provede volný rozprodej zbývajících zásob bavlny. Nebude-li tímto způsobem uhrazena světojná cena (§ 4), rozvrhne úhradu způsobem, vytčeným v §§ 4—6 zák. Konečný rozvrh provede likvidátor dle § 8 ukládacími platebními příkazy, proti nimž lze podati rekurs k ministru obchodu. Těmito předpisy nebyla změněna soukromoprávní povaha žalobního nároku, opírajícího se o kupní smlouvy, zejména nestalo se tak § 8, upravujícím konečný rozvrh pouze pro případ, že nebude volným rozprodejem uhrazena původní cena nákupu. Ostatními vývody dovolacího rekursu popírá žalovaná strana jediné oprávnění žalující strany ke sporu, ne však přípustnost pořadu práva. Poukazuje se proto dovolací rekurs na správné důvody napadeného usnesení.

Čís. 1756.

Výrobní a hospodářská společenstva (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Jest přípustno rozšíření obchodování na členy a nečleny v mezích zákona, nikoliv však rozšiřovati veškerou činnost i na nečleny.

Postup, upravený §em 84 zákona lze určití pro každou ztrátu podílů.

(Rozh. ze dne 4. července 1922, R I 779/22.)

Rejstříkový soud vrátil společenstvu s r. o. opověď k rejstříku mimo jiné, by v § 2, ad 1. stanov za slovo »přijímatí« vsunuta byla slova »od členů« a ustanovení, že činnost družstva může se rozšířiti i na nečleny, bylo vynecháno, poněvadž činnost družstevní musí dle § 1 zák. o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. a § 85 zákona ze